

Gods vrijheid

Zondag 1 maart 2020, Oecumenische viering in de Christus Triumfatorkerk
Herdenking van het bombardement op het Bezuidenhout op 3 maart 1945

Voorgangers: Diaken Henk van Zoelen, parochie Maria Sterre der Zee, canon Michael Roden, Church of St. John & St. Philip, ds. Jaap van den Akker, Christus Triumfatorkerk

Lezingen: Deuteronomium 5: 6-21 en Lucas 4: 1-13

Met medewerking van Parishchoir of St. John & St. Philip o.l.v. Christina Edelen

KOMEN

- Orgelspel
- Woord van welkom door de ouderling van dienst
- Aanvangslied: 'Today I awake' (Ionabundel, 1) afwisselend Parishchoir / gemeente
- Groet en Bemoediging, drempelgebed (Jaap)
- De 'herdenkingskaars' wordt aangestoken en toegelicht
- De Litany of Reconciliation (in het Engels gezongen (Parishchoir))

WOORD

- Zondagsgebed (Jaap)
- Met de kinderen (Toelichting Cross of Nails)
- Lezing uit het Oude Testament (Deuteronomium 5: 6-21) in English
- Lied Psalm 55: 1-7 en 24-26 (Parishchoir) (muziek Christina Edelen)
- Vers voor het Evangelie
- Evangelielezing Lucas 4: 1-13
- Zingen Acclamatie 'U komt de lof toe' (Lied 339a – gemeente)
- Overdenking

Er zijn niet zoveel beelden van het bombardement op deze wijk 77 jaar geleden.

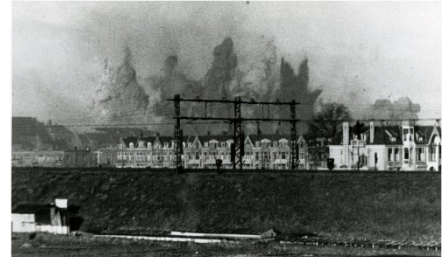
Foto's als deze hebt u dan misschien al eerder gezien.

Laat ze nog maar even op u inwerken. Het zijn iconische beelden geworden voor u overlevenden, voor ons bewoners van deze wijk.

In die beelden ligt de emotie verankerd. Van de paniek. Eerst stond je nog in de rij voor het meel dat net was aangevoerd uit Zweden, of zat je aan de ontbijttafel met je familie te genieten van vers wit brood, voor het eerst sinds de hongerwinter en opeens vallen de bommen uit de lucht. Je vlucht onder de trap, of je huis uit, of snel een portiek in. En je ziet de chaos en de vernietiging. De wanhoop.

In deze beelden voel je het verdriet erachter. Omgekomen familieleden. Je huis dat in brand staat. De stroom vluchtelingen op weg naar Voorburg.

Er is 77 jaar afstand. Er zijn nog maar weinig mensen die ons het verhaal kunnen vertellen. *Fijn dat u er bent vandaag.* En toch komen deze beelden binnen.

Vandaag nog wel meer dan tijdens de herdenkingen van de afgelopen jaren.

Waarom?

Omdat ze lijken op deze beelden.

Deze beelden die het journaal beheersen deze dagen.

Omdat daar dezelfde paniek, wanhoop en onmacht te zien is.

Inslagen van bomen. Brandende en verwoeste huizen.

Glasscherven en verwrongen staal.

En eindeloze rijen vluchtelingen, kilometerslange files en mensen die in hun wanhoop dan maar lopen op weg gaan.

Naar veiligheid, naar een dak boven je hoofd.

Toen was het Voorburg en Rijswijk en Wassenaar. Nu is het Polen en Hongarije en Roemenië.

Deze beelden van vandaag zijn helaas van alle tijden.

Steeds weer vluchten mensen voor geweld, onvrijheid, machtspolitiek.

Houd het dan nooit op?

Die vraag, die vraag vraagt naar de oorzaak van oorlog en geweld.

Die vraag werd al drieduizend jaar geleden gesteld.

Kan het ook anders? Leven in deze wereld.

Moet het niet anders?

Uit die vraag zijn de Tien Geboden ontstaan.

Ze klonken net in het Engels.

Die Tien Geoden, die zo'n beetje universeel zijn geworden en als basis ook onder de Verklaring van de rechten van de mens van de Verenigde Naties liggen, die Tien Geboden hebben een opschrift, een titel:

I am the Lord your God, who brought you out of the land of Egypt, out of the house of slavery; you shall have no other gods before me.

'Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd. Vereer naast Mij geen andere goden.'

Dat is de basis, het fundament van de Tien Geboden.

Onthoud dat. Ooit was je onvrij. Ooit was je slaaf in het onderdrukkende systeem van de Farao. Ooit was je niet vrij om in Mij te geloven. Om te kiezen waar je wilt wonen. Om te zeggen wat je wilde. De Tien Geboden die na dit opschrift volgen, zijn er om die vrijheid te waarborgen. Niet als regels om je vrijheid in te perken, al zijn ze zo misschien vaak wel gebruikt. De Tien Geboden zijn piketpaaltjes, richtingwijzers. De tien geboden geven ons handvatten om elkaars vrijheid te waarborgen.

Want daar zit natuurlijk wel een belangrijk criterium. Waar jouw vrijheid de vrijheid van een ander beperkt, daar zul je moeten zoeken naar een manier waarop je beide een maximale vrijheid kunt genieten – zonder de ander in de weg te zitten.

Want in Egypte hadden de Egyptenaren maximale vrijheid. De farao voorop. Zij hadden een prachtig leven met een hoge beschaving. Nu nog bezoeken we de Pyramides en de prachtige bouwwerken in Luxor of de Vallei der Koningen, maar die beschaving ging ten koste van hele bevolkingsgroepen, tot slaaf gemaakte buitenlanders, zoals de Hebreërs.

Vrijheid ten koste van de ander – dat is geen vrijheid zoals God die voor ogen staat.

Samen leven is soms ook inschikken. Toegeven. Je eigen gelijk even parkeren en luisteren naar een ander. Ruimte geven. De ander vrijheid gunnen.

En dat laatste. De ander vrijheid gunnen – dat botst vaak met wie wij zijn.

Egypte zit nog ergens diep in ons.

Wij willen maximale vrijheid.

Wij veroveren onze eigen ruimte. Zo ontstaat een oorlog. Zo ontstaat een idee van een Derde rijk of een Groot-Rusland. Want altijd is er wel ergens een reden te vinden in de geschiedenis waarmee je zou kunnen legitimeren dat je aanspraak kunt maken op het grondgebied van een ander. Of macht over de ander.

Vrijheid ten koste van de ander. Dat is onze verzoeking. Een dagelijks gevecht om daar niet in mee te gaan. Omdat het zo gewoon is geworden tegenwoordig jezelf beter voor te doen dan je bent. Om wat krom is recht te praten, om eerst voor je zelf op te komen en dan pas naar de ander te kijken. En zoveel mogelijk binnen te halen. Omdat je daar recht op meent te hebben.

Jezus vecht ook tegen die verzoeking.

Want dat is wat de duivel hem voor houdt: je macht misbruiken in plaats van je afhankelijk durven opstellen. Heersen over mensen, in plaats van de ander te dienen. Gods hulp afdwingen, in plaats van leren leven van de genade en van wat je toevalt.

In het spoor van de Tien Geboden wijst Jezus een totaal andere weg. Een weg die tot echte vrijheid, tot echte onafhankelijkheid leidt. Los van alles dat de wereld, de mensen om je heen, de duivel van je vraagt. Leven met open handen. Leren leven van wat je toevalt. Niet opeisen waar je recht op meent te hebben, maar wachten wat je gegeven wordt.

Dat valt niet mee.

Wereldleiders trappen er steeds weer in, maar wij zelf natuurlijk ook.

De tegenstrever, de Duivel, de aanklager is slim. Het is een stemmetje in je hoofd. Het duiveltje dat je influistert dat niemand het merkt als je er met een koekje vandoor gaat, er zijn er toch genoeg? En daartegenover de stem van je geweten die probeert je er vanaf te houden. Vaak wint het duiveltje – omdat de verleiding te groot is.

Zo zijn er overal van die tegenstemmen die gaan voor de makkelijke oplossingen.

Het valt niet mee om daar niet aan toe te geven, omdat die andere weg – de weg van het delen van vrijheid in plaats van het opeisen van je eigen vrijheid – omdat die weg de woestijn inleidt. Je moet er iets voor opgeven.

Je instinct, je natuurlijke reactie om eerst voor jezelf te gaan. Je moet ergens tegen vechten. Je eigen verzoeking.

En wat je ervoor terugkrijgt is onzeker.

Als je je kwetsbaar opstelt. Als je weerloos bent kan er zomaar over je heen worden gelopen.

Als mens, als volk.

En toch is dat de enige weg. Zo vertelt het evangelie ons.

De enige weg naar vrijheid.

Te midden van het oorlogsgeweld waren er mensen in maart 1945 die anderen hielpen hun spullen te redden uit brandende huizen. Die zich ontfermden over kinderen die hun ouders in de paniek waren kwijtgeraakt. Die in een overvol huis ruimte maakten om een ander onderdak te bieden.

Te midden van dit oorlogsgeweld zijn er dappere mannen en vrouwen die blijven, om te vechten voor hun vrijheid, hun eigen manier van leven, alles waar ze in geloven. En worden er mensen opgevangen in buurlanden, en inmiddels ook hier.

Waarom? Omdat Gods vrijheid dáár is. Je bent vrij als je er kunt zijn voor de ander.

Dáártoe maakt God je vrij. Om Hem te ontmoeten in de ander.

God ontmoeten in de Ander. Dat maakt God een stuk kleiner dan we zouden wensen. We zouden graag zien dat God ingreep in wat er nu in de wereld gebeurt. Dat God Putin wel even tot de orde zou roepen.

Toch past dat niet bij de God die Israël bevrijdde uit Egypte. Het past niet bij de Vader van Jezus Christus.

Dat had Dietrich Bonhoeffer midden in de Tweede Wereldoorlog al begrepen. Toen hij als predikant gevangen zat omdat hij niet naar de pijpen van de Nazi's danste. Bonhoeffer schrijft in een van zijn brieven:

'God laat zich uit de wereld terugdringen tot op het kruis, God is zwak en machteloos in deze wereld en zó en zó alleen is Hij met ons en helpt ons. God helpt ons niet door zijn almacht, maar door zijn zwakheid. Alleen de lijdende God kan ons helpen. En de mens wordt opgeroepen Gods lijden aan de goddeloze wereld mee te lijden.'

'Ons geloof kan in deze tijd uit slechts twee elementen bestaan: bidden en onder de mensen het goede doen.'

Herdenken brengt ons terug naar de kern van ons geloof, terug naar de kern van ons mens zijn: bidden en onder de mensen het goede doen.

Dat doen we vandaag. Dat doen we in deze onzekere dagen.

Dat doen we in het vertrouwen dat die God er voor ons is.

In het vertrouwen dat de wereld verandert en zich vernieuwt.

In het vertrouwen dat we in vrijheid er zijn voor elkaar.

Amen.

- Choral Anthem "Ecce Quomodo" by Jacob Händl (Parishchoir)

ANTWOORD

- Dankgebed en voorbeden, Stil gebed, Onze Vader
- Collecteaankondiging
- Overdracht Cross of Nails van de RK-Parochie aan de Church of St. John & St. Philip
- Gebed om vrede en Vredewens

GAAN

- Slotzang: 'All my hope on God is founded' Parish Choir en gemeente
- Zending en Zegen (*Blessing, vredewens*)
- Orgelspel